

MATERIALITET

EN INDFØRING I KULTUR, IDENTITET OG DESIGN

BOGANMELDELSE

af Steffen Dalsgaard

Mikkel Bille og Tim Flohr Sørensen:
*Materialitet: En Indføring i Kultur,
Identitet og Design.*

Samfunds litteratur, Frederiksberg
2012. 250 Sider, kr. 298,-

Hvad er forholdet mellem mennesker og deres materielle omgivelser? Skaber mennesker ting eller skaber ting mennesker? Giver det overhovedet mening at opstille denne modsætning mellem subjekt og objekt? Dette er indgangsvinklen for Billies og Sørensens lærebog om materialitet - den første på dansk om dette tema.

Gennem bogen viser forfatterne, hvordan ting og tingenes former er med til at skabe identitter, kulturelle og sociale relationer samt problemstillinger. De dækker både levende og letlæseligt de mest indflydelsesrige perspektiver primært fra antropologi og arkæologi men også med inspiration fra arkitektur og kunsthistorie. Dermed bliver læseren i løbet af bogens kapitler introduceret til debatter om teknologi, landskaber, atmosfærer, sanserne, forbrug, forfald og meget andet. Det afsluttende kapitel er metodeorienteret og kommer med forslag til, hvordan materialitetsstudier kan udføres i praksis.

Forfatterne skal have ros for at åbne materialitetsperspektivet op og for at give en klar og velskrevet indføring, hvor forskellige per-

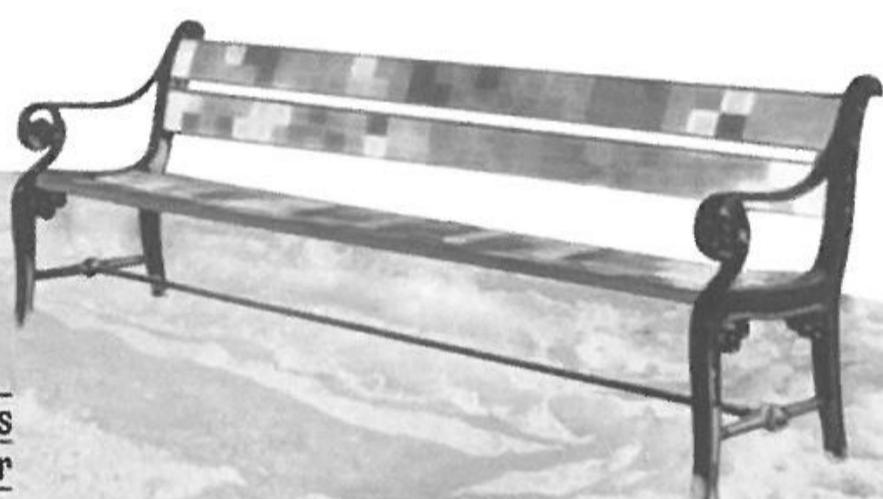
spektiver på hvordan mennesker indgår i relationer til både fysiske såvel som ikke-fysiske omgivelser både overlapper og spiller bold mod hinanden. Hvad, der især gør bogen vellykket, er, at forfatterne gennem bogens opbygning inviterer læseren til at vurdere, hvordan det materielle men også fraværet af materie (såsom i forbindelse med død eller kropsligt ved fantomsmerter) former vores måder at erfare og agere i verden på. Gennemgangen er konkretiseret med referencer til og forklaringer af velvalgte og sigende eksempler, som materialitetslitteraturen selv har diskuteret (lige fra parisisk gadebelysning over åreforkalkning til affald og gravstene).

Forfatterne viser et stort overblik, men trækker tilsyneladende også meget på egne specialiseringer. De gennemgår stoffet overbevisende omend visse steder lidt hurtigt. Det afsluttende kapitel 9 ('Metode, praksis og perspektiver i materialitetsstudier') virker desværre som en lidt tam afslutning set i forhold til resten af bogen. Kapitlet lover at se på "konkrete undersøgelsesmetoder og teoretiske overvejelser over hvordan feltstudier gribes an"

MIKKEL BILLE & TIM FLOHR SØRENSEN

MATERIALITET

EN INDFØRING I
KULTUR, IDENTITET OG DESIGN

Samfunds
litteratur

(s.201), og det begynder godt ved at problematisere materialitetsforskernes tendens til at have holdt sig indenfor deres respektive discipliners metodologier. Derfor er det synd, at kapitlet ikke rigtigt diskuterer det potentielle, der ligger i kontrasteringen eller sammenkoblingen af metodiske valg i forhold til forsknings-spørgsmål og epistemologi. Selvom bogen bygger på kultur- og

samfundsfaglige perspektiver, så kunne det også være spændende, hvordan naturvidenskabelige, IT- eller ingeniormæssige indsigter kunne bidrage til metodedebatter. Dette virker oplagt, når nu flere af eksemplerne i bogen netop bygger på dialogen mellem natur- og samfundsvideinskabelige perspektiver, som det er tilfældet for Actor Network Theory. Åreforkalkning, narkotika eller for

den sags skyld lys, som er et af forfatternes specialer, har bestemte fysiske, kemiske eller biologiske former for stoflighed, som materialitet også er, og det ville være mere relevant med ideer til, hvordan man samarbejder med disse perspektiver fremfor at få en overfladisk gennemgang af ethnografisk metoder (interviews, deltagerobservation etc.) og teknikker (så som probing), som de fleste studerende alligevel ville skulle tilegne sig et dybere kendskab til andetsteds.

Korrekturlæsningen kunne have været mere grundig, men det skal forfatterne ikke lastes for. Dog er der nogle udeladelser og unøjagtigheder hist og her (for eksempel at forfatterne reducerer 'serendipity' til at være det samme som et 'lykketræf', og at de fejlagtigt placerer stillehavssstaten Papua Ny Guinea i Asien), samt eksempler, hvor forfatterne måske tager for givet, at bogens publikum ved, hvad der henvises til (ved en universitetsstuderende i dag for eksempel, hvad 'ulykken i Seest' refererer til?). Unøjagtighederne fylde ikke meget i forhold til den overordnet set vellykkede gennemgang, og det er selvfølgelig gerne sådan med grundbøger, at forfatterne næppe kan være eksperter på alt, hvad de gennemgår. Bogen lader som de fleste andre grundbøger under det problem, at den næppe kanstå alene på et kursus, men må og skal suppleres med primærttekster. Den vil dog være fin til at kontekstualisere primærlitteraturen, og jeg vil anbefale den til enhver, som er interesseret i en let tilgængelig introduktion til kultur- og samfundsafaglige studier af materialitet. ■